

Iain L. C. Chapple and Angela D. Gilbert:
**Understanding Periodontal Diseases:
 Assessment and Diagnostic Procedures in
 Practice**

Boken henvender seg både til erfarne klinikere og til odontologistudenter. Den er den første av fem bøker i en serie som til sammen «vil gi allmennpraktikeren en illustrert praktisk og aktuell guide til behandling av pasienter med gingivale og periodontale sykdommer.» Det er en nett bok i A5-format på 160 sider, med greie og lettfattelige illustrasjoner og tabeller. Den er inndelt i 10 kapitler som alle innledes med en målbeskrivelse og et forventet utbytte for leseren. Her er ingen referanser, men hvert kapittel avsluttes med noen få anbefalinger til videre lesning om emnet.

Første kapittel er en kort gjennomgang av de viktigste anatomiske strukturer i de periodontale vev, og kan være en verdifull repetisjon for en som har fått dette på avstand. Andre kapittel beskriver hvordan bakteriene i plakk kan forårsake periodontal sykdom. Plakkdannelsen forklares og plakkets «modning» og enkelte bakteriers mulige invasjon i vevet beskrives. Videre diskuteres hvilken rolle vertsresponsen har i sykdomsutviklingen. Her gis en kortfattet fremstilling av immunsystemets dualisme, med beskyttende og nedbrytende virkning.

Et kapittel omhandler risikovurdering, der sannsynligheten for utvikling av periodontal sykdom analyseres på pasientnivå, tannnivå og flatenivå. Både arv, miljø, allmenntilstand og pasientens egen atferd blir her vurdert, sammen med lokale faktorer som bl.a. festnivå, furkasjonsinvolvering og rotfurer. Røyking er naturligvis viet en del plass, og forfatterne slår fast at røyking er en av de viktigste risikofaktorer for periodontal sykdom.

Kapittelet om klassifikasjon av periodontale sykdommer er kanskje for «spesielt interesserte». Det viser mangfold og uenighet gjennom de siste 50 år, der enkeltpersoner, foreninger og «workshops» har lansert forskjellige mer eller mindre vellykkete forslag til klassifikasjon. Øket viten og forståelse for sykdommenes utvikling og natur har i årenes løp skapt behov for endringer i klassifikasjon. Sannsynligvis er det ennå langt frem før alle gåter i periodontien er løst, og vi får

internasjonal enighet om et nytt rasjonelt klassifikasjonssystem som også kan være tjenlig i praksis.

Diagnostikken er gitt god plass, og betydningen av å undersøke alle pasienter for periodontal sykdom understrekes. Det anbefales en rask screening-undersøkelse etter mønster av CPITN-systemet, der høyeste skår i hver sekstant noteres. Gitte funn skal så «automatisk» føre til spesielle behandlingstiltak. Pasienter med periodontitt diagnoser skal etter en innledende behandling undersøkes på nytt, denne gangen enda grundigere med nøye nedtegnning av alle funn flate for flate. I tillegg til å registrere blødning ved sondering, lommedybder, mobilitet og furkasjonsinvolveringer, anbefales nedtegnning av gingivalrandens beliggenhet og festetap, for å gi bedre informasjon om tilstanden. Betydningen av gode røntgenbilder er vektlagt, og nødvendig røntgendiagnostikk blir diskutert.

Boken avsluttes med et forslag til diagnosesystem, og en gjennomgang av faktorer av betydning for prognosevurdering. Blant annet påpekes at pasientens holdning og samarbeid er av stor betydning for prognosen, og at et adekvat vedlikeholdsprogram er nødvendig for å unngå residiv.

Boken virker godt gjennomarbeidet, og stoffet er systematisk og oversiktlig presentert. Mangelen på referanser gjør at enkelte «påstander» blir «hengende i luften», og dette vil nok ergre en del lesere. Men alt i alt er det en lettlest og nyttig bok for klinikeren som vil ha en repetisjon og oppdatering i fagområdet periodonti.

Ivar Hoff

London: Quintessence Publishing Co. Ltd,
 2003. 160 sider, ca. 120 illustrasjoner og
 tabeller.

Leif Tronstad:
**Clinical Endodontics
 A Textbook**

Tronstads lærebok i endodonti skulle være velkjent for tannleger utdannet siste tiår. Boken er i første rekke beregnet som lærebok for studenter, men kan med stort utbytte nyttes av allmennpraktikere som ønsker en oppgradering innen fagfeltet. Første utgave av boken kom ut i 1991, og har tidligere vært anmeldt i Den norske tannlegefore-

ningens Tidende (1992; 102: nr. 8). Andre utgave av boken er en revidert utgave fra 2003. Boken er lett å kjenne igjen fra førsteutgaven, da kapitteinndelingen stort sett er den samme. Et kapittel om revisjonsbehandling er imidlertid kommet til i den reviderte utgaven. En hovedgrunn for nyttigviselsen har nok vært ønsket om å oppjustere boken i forhold til de teknologiske og kunnskapsmessige endringer som har skjedd innen fagfeltet de siste 10 år.

Innholdet i boken er inndelt i 17 klare og informative kapitler som har resultert i en omfattende lærebok. Styrken i boken er den klare og oversiktlige disponering av stoffet. De seks første kapitler omhandler basalkunnskap om vev og vevsreaksjoner, symptomatologi, undersøkelse og diagnose, og behandlingsformer. Akuttbehandling og rotresorpsjoner er omtalt i egne kapitler, før instrument, materialer og endodontiske teknikker blir tatt opp. På tross av at boken omhandler klinisk endodonti, gir kapitlene om instrumentering, materialer og teknikker kun en introduksjon til emnet, framfor å gi en detaljert manual over praktiske kliniske framgangsmåter. Kapitlet om tannmorfologi med relaterte terapeutiske grunnregler har for anmelderen en noe uventet plassering. Boken avsluttes mer tradisjonelt med en omtale av komplikasjoner, et nytt kapittel om revisjon, bleking, restaurering og prognose. Boken er rikholdig illustrert med foto og illustrasjoner i sort hvitt. Selv om trykken og gjengivelse av bildene i den nye utgaven synes bedre enn i den foregående, bærer røntgenbildene fortsatt preg av varierende kvalitet. Boken har ikke referanseliste i vanlig forstand bak de ulike kapitler, men en bedring i forhold til den tidligere utgaven er at hvert kapittel er etterfulgt av anbefalt litteratur for videre lesning. En egen indeks bakerst i boken gjør det lett for leseren å orientere seg og finne fram til aktuelle emner.

Oppsummert, boken er velskrevet og godt tilrettelagt og framskaffer en betydelig mengde kunnskap i en form og et format som er lettlest og underholdende. De senere år har det imidlertid kommet flere lærebøker i endodonti på markedet, og nye vil komme i nær framtid. Dette medfører at utvalget nå er stort og konkurransen innen lærebokmarkedet i faget større enn tidligere.

Inge Frisstad

Stuttgart, New York: Georg Thime Verlag;
 2003. 259 s, 311 ill.